

Уткіна В. В., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козирева В. П., к.ю.н., доцент

ГОСПОДАРСЬКО - ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ АВІАЦІЙНИМ ТРАНСПОРТОМ

Сутність економічних відносин, які виникають у процесі здійснення перевезення вантажів, полягає у тому, що вони є продовженням процесу виробництва. Транспорт, як самостійна галузь народного господарства України, не може існувати поза виробництвом, він виконує функцію переміщення результатів останнього – продукції виробничо-технічного призначення та виробів народного споживання. Сьогодні основу функціонування транспортного комплексу України становлять ринкові відносини, найважливішими елементами яких є монополізація, цивілізована конкуренція, рівність структур усіх форм власності та розширення сфери застосування приватного капіталу.

Перевезення вантажів – один з видів господарської діяльності, яка здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність. Цей вид діяльності може здійснюватися як з метою одержання прибутку, так і без такої мети (наприклад, морські та повітряні судна можуть використовуватися для перевезень у наукових, навчальних цілях або під час несення спеціальної державної служби тощо). У першому випадку перевезення вантажів є різновидом комерційної господарської діяльності, а в другому – різновидом некомерційної господарської діяльності.

Сферу господарських відносин, які виникають у процесі перевезення вантажів, становлять господарсько-виробничі (виникають при укладенні та виконанні договору перевезення вантажу), організаційно-господарські (наприклад, планування, ліцензування діяльності підприємств транспорту щодо здійснення перевезень вантажів) та внутрішньогосподарські (наприклад, відносини, що виникають між авіакомпанією та її представництвом або філією в іншому населеному пункті) відносини.

Основним засобом регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання, що здійснюють перевезення вантажів, є ліцензування такої діяльності.

Правові основи ліцензування перевезення вантажів визначено статтями 12, 14 Господарського кодексу України та Законом України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» [2].

Умови та порядок ліцензування окремих видів вантажних перевезень регулюються ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом загального користування (крім надання послуг з перевезення пасажирів та їх багажу на таксі) та іншими нормативно-правовими актами.

Правовий статус перевізника характеризує те, що він є суб'єктом господарювання, який на виконання умов договору перевезення вантажу зобов'язується доставити ввірений йому вантажовідправником вантаж до пункту призначення в установленій законодавством чи договором строк та видати його уповноваженій на одержання вантажу особі-вантажодержувачу. Перевізник є стороною договору перевезення вантажу і зазначається як такий у відповідних транспортних документах.

Слід зазначити особливості правового статусу авіаційного перевізника.

Авіаційним перевізником (авіаперевізник) згідно із статтею 1 Повітряного кодексу України – суб'єкт господарювання, що надає послуги з перевезення пасажирів, вантажу, пошти повітряним транспортом [1]. У свою чергу, під експлуатантом слід розуміти особу, організацію або підприємство, що експлуатує повітряні судна або пропонує свої послуги у цій галузі. Статус експлуатанта підтверджується наявністю у нього сертифіката, який дозволяє виконувати повітряні перевезення у відповідності з вимогами нормативних документів цивільної авіації.

Особливі умови перевезення небезпечних вантажів врегульовано Законом України «Про перевезення небезпечних вантажів», який визначає правові, організаційні, соціальні та економічні засади діяльності, пов'язаної з перевезенням небезпечних вантажів залізничним, морським, річковим, автомобільним та авіаційним транспортом [3]. У Законі визначено основні напрями державної політики у сфері перевезення небезпечних вантажів, права та обов'язки сторін договору щодо перевезення таких вантажів. Основними завданнями законодавства з питань перевезення небезпечних вантажів є: визначення основних принципів та напрямів державної політики у сфері перевезення небезпечних вантажів; визначення правових засад державного управління та державного регулювання безпеки у сфері перевезення небезпечних вантажів; установлення прав, обов'язків і відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
2. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 1 червня 2000 р. № 1775-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 36. – Ст. 299.

3. Про перевезення небезпечних вантажів: Закон України від 6 квітня 2000 р. № 1644-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 28. – Ст. 222.

УДК 347.412 (043.2)

Чушенко І. М., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козирєва В. П., к.ю.н., доцент

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ РОЗУМНОСТІ В ГОСПОДАРСЬКИХ ТА ЦИВІЛЬНИХ СПОРАХ

Реалізуючи свої права та інтереси, суб'єкти підприємницької діяльності вступають один з одним у господарські та/або цивільні правовідносини, беруть на себе певні зобов'язання, набувають право вимагати виконання зобов'язань від інших осіб. А відтак, виникає питання гарантування того, що зобов'язання будуть виконані належним чином.

Одним із видів забезпечення виконання зобов'язання є неустойка. Пеня та штраф є видами неустойки. Відповідно до ч. 1 ст. 550 ЦК право на одержання неустойки виникає незалежно від наявності чи відсутності у кредитора збитків, завданих невиконанням або неналежним виконанням зобов'язання.

В окремих випадках, бажаючи гарантувати виконання зобов'язання контрагентом, сторони встановлюють надто високий рівень штрафних санкцій, і необхідність їх сплати стає для учасника зобов'язання великою проблемою[1, с. 68].

Відповідно до ч. 3 ст. 551 ЦК, розмір неустойки може бути зменшений за рішенням суду, якщо він значно перевищує розмір збитків і за наявності інших обставин, що мають істотне значення. Згідно із ст. 233 ГК у разі коли належні до сплати штрафні санкції надмірно великі порівняно із збитками кредитора, суд має право зменшити розмір санкцій. При цьому має бути взято до уваги: ступінь виконання зобов'язання боржником; майновий стан сторін, які беруть участь у зобов'язанні; не лише майнові, а й інші інтереси сторін.

Згідно з п. 6 ч. 1 ст. 3 ЦК загальними засадами цивільного законодавства є справедливість, добросовісність та розумність. Відповідно до ст. 6, ч. 1 ст. 627 ЦК сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості. Таким чином, вимога щодо врахування принципу